

Необхідність підвищення рівня економічної освіти в Україні потребує розвитку стратегії і тактики викладання економічних дисциплін на засадах національної концепції економічної освіти. Основною метою економічної освіти можна вважати формування економічного мислення, а її результатом – економічно обґрунтовану діяльність. Викладач повинен використовувати методичні прийоми, щоб передати тим, хто вивчає економіку, знання, навички та певний досвід у сфері етики і моральних норм підприємницької діяльності в умовах міжнародних економічних відносин, що дуже важливо для створення цивілізованого ринкового середовища в Україні.

Перелік посилань:

1. Власюк І. В. Професійно-термінологічна компетентність як складова професійної підготовки майбутніх економістів / І. В. Власюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. ; [редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін.]. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер». – 2013. – Вип. 35. – С. 204-209.

2. Теслюк В. М. Напрямки вдосконалення викладання економічних дисциплін [Електронний ресурс] / В. М. Теслюк, А. М. Якимовська // Наукові праці SWorld, 2016. – Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua/index.php/en/pedagogy-psychology-and-sociology-216/theory-and-methods-of-studying-education-and-training-216/27808-216-035>.

МОДЕЛЬ ПРЕДМЕТНО-ДІЯЛЬНІСНОЇ СТРУКТУРИ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ У БОЛОНСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

І.В. Гонтарева, д-р екон. наук, професор

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

З 2000 року в Україні, як і в більшості країн, що підписали Болонську декларацію, реалізується проект Європейської комісії із налаштування освітніх структур – TUNING Project. Цей проект спрямований на формування загальної методології порівнюваності та сумісності рівнів й змісту навчальних програм вищої освіти [1]. Одним із завдань проекту TUNING є вирішення протиріччя між діяльнісним визначенням цілей освіти та предметним структуруванням його змісту [2].

Основою сучасних освітніх програм є компетентністний підхід. Це реакція професійної освіти на вимоги ринку праці для спеціалістів в будь-якій сфері діяльності. Вони повинні не просто знати, а вміти нарощувати теоретичні та практичні знання в процесі своєї діяльності. Задача виявлення й опису компетентностей має системний характер, що виходить з різноманітності складових самої компетентності: когнітивна – знання, розуміння, оцінка, аналіз, синтез; діяльнісна – вміння оперативно застосовувати знання у вигляді інструментарію щодо вирішення проблем, які ситуативно виникають у процесі практичної діяльності; ціннісна – здатність до соціалізації в виробничому середовищі, навички організації і мотивації особистої та колективної діяльності. Крім того, практичні знання майже завжди носять комплексний характер і розподілені за різними навчальними дисциплінами, що потребує для їх засвоєння та застосування певного взаємозв'язку та систематизації. Знання й уміння, що засвоюються при вивченні окремих навчальних дисциплін, – це тільки вихідні елементи. З їх використанням у практичній діяльності можна вирішувати лише відносно прості завдання. Вирішення складних завдань потребує інтеграції часткових знань і умінь в складні психологічні формування компетентності [3].

Щоб вирішити протиріччя між діяльнісним визначенням цілей освіти та предметним структуруванням його змісту, потрібно структурувати навчальні програми одночасно за двома принципами: предметному та діяльнісному (табл. 1).

Таблиця 1

Модель предметно-діяльнісної структури змісту навчальної програми

Зміст дисциплін та інших форм навчальної і практичної діяльності	Формуєма складна компетентність				
	C_{11}^{**}	C_{21}	C_{31}	...	C_{z1}
D_1^*	C_{12}	C_{22}	C_{32}	...	C_{z2}
D_2
...
D_n	C_{1n}	C_{2n}	C_{3n}	...	C_{zn}
Самостійна робота	C_{1c}	C_{2c}	C_{3c}	...	C_{zc}
Тренінг	C_{1r}	C_{2r}	C_{3r}	...	C_{zr}
Практика	C_{1p}	C_{2p}	C_{3p}	...	C_{zp}
Проектна діяльність	C_{1i}	C_{2i}	C_{3i}	...	C_{zi}

** D_n – зміст n-дисципліни; ** C – зміст z-компетентностей, що засвоюються при вивченні n-навчальних дисциплін або при включенні в інші форми навчальної і практичної діяльності*

В даний час спостерігається взаємопроникнення теоретичних базисів різних наукових напрямків. При оцінці ефективності розвитку підприємства як складної компетентності застосовуються взаємодоповнюючі аспекти з різних галузей знань, що мають загальнонаукове значення. У першу чергу це відноситься до: системного підходу як загальнонаукової методології; економічної теорії, зокрема економічного аналізу, як методології оцінки стану господарюючих суб'єктів; теорії менеджменту як методології оцінки рівня організації виробничих процесів у цілому, зокрема, трудових; кваліметрії як методології оцінки якості об'єктів різноманітної природи; інформатики як методології оцінки кількості та цінності інформації.

Згідно моделі предметно-діяльній структури змісту навчальної програми, перспективними напрямками формування асоціативного шару тезауруса у підготовці компетентного спеціаліста може бути комплекс інтерактивних методів, групові дискусії, а також використання тренінгу як одного з необхідних видів навчальних занять. Тобто, варто використовувати методи, при яких можна повністю поринути в процес навчання, досліджувана проблема вирішується при активних діях учасників та змушує реагувати на сформовану в зовнішньому середовищі ситуацію. Тільки тоді, досягнувши поступової зміни, можна допомогти придбати необхідні професійні й особистісні компетентності.

Перелік посилань:

1. Пономаренко В. С. *Проблеми підготовки компетентних економістів и менеджерів в Україні : монографія / В. С. Пономаренко. – Х. : ІД «ИНЖЭК», 2012. – 352 с.*
2. Гидрович С. Р. *Компетентный подход к формированию основных образовательных программ третьего поколения / С. Р. Гидрович, И. И. Егорова, А. Ю. Курочкина. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2010. – 107 с.*
3. Гондарева І. В. *Структура навчальних програм при формуванні складних компетентностей / І. В. Гондарева // Науковий вісник НГУ. – 2015. – № 1. – С. 127-132.*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ВНЗ

Л.Л. Гурська

*Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України
«Ірпінський економічний коледж»*

У зв'язку з переходом на компетентнісну основу в підготовці майбутніх фахівців виникає потреба у зміні традиційних технологій, форм і методів проведення навчальних занять. Накопичення знань у їх традиційному розумінні втрачає своє значення як мета навчально-виховного процесу. Роль сучасного викладача не в тому, щоб ясніше, зрозуміліше, ніж у підручнику, повідомити студенту інформацію, а в тому, щоб поставити мету навчання, організувати пізнавальну діяльність, у якій головним суб'єктом у системі «викладач-студент» стає саме студент. Навчання має бути спрямоване не тільки і не стільки на засвоєння готових теоретичних знань, а на можливість продукування нових знань, на розвиток креативності, гнучкості мислення, на моделювання нових способів діяльності.

Це і зумовлює необхідність розробки і використання інноваційних технологій навчання в підготовці компетентних фахівців, що дозволить уникнути наслідків наявної суперечності між теоретичною підготовкою й ефективністю практичної роботи фахівців.

Використання інтерактивних технологій навчання у вищих навчальних закладах представлені в роботах В.П. Беспалько, В.І. Євдокимова, Е.Н. Пехоти, М.В. Кларіна, А.К. Колеченко, Г.К. Селевко, В.В. Серікова, С.А. Сисоєвої, І.С. Якиманської; теоретичні й практичні аспекти в наукових працях Т. Ремех, О. Саган, О. Стребной, Є.І. Пометун, Л.В. Пироженко, А. Панченкова та інших вітчизняних і зарубіжних учених.

У зв'язку із входженням освіти України до Болонського процесу відбувається її модернізація. Ключовими питаннями цього процесу стало впровадження кредитно-модульної системи навчання, використання інформаційно-комунікаційних технологій та Інтернет, робиться акцент на самостійній роботі студентів, інноваційній діяльності викладацького складу ВНЗ. Модульне навчання передбачає таку організаційну технологію, при якій викладачі і студенти працюють зі змістом навчальної дисципліни, яка подається у вигляді модулів. Кожен модуль є завершеним і відносно самостійним. Сукупність таких модулів складає єдине ціле при розкритті навчальної теми або всієї навчальної дисципліни. Модульне навчання дозволяє надати динамічності організаційній технології процесу, оперативності реагування на нові несподівані ситуації. У студентів формується нова позиція діяльного, а не вербального навчання [2, с. 84].